

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สถานการณ์ในการส่งเสริมการลงทุนของรัฐบาลไทยในประเทศจีน 2) ปัญหาและอุปสรรคในการลงทุนของนักธุรกิจไทยในประเทศจีน และ 3) แนวทางในการแก้ไขปัญหา วิธีการในการศึกษา ใช้การวิเคราะห์เอกสารผสมกับการสัมภาษณ์นักธุรกิจที่มีประสบการณ์ในการลงทุนในจีน

ผลการวิจัย พบว่า

1. บริษัทไทยได้เข้าไปลงทุนในจีนอย่างไม่เป็นทางการในปี พ.ศ. 2522 ด้วยสายสัมพันธ์ของการเป็นชาวจีนโพ้นทะเล และรัฐบาลได้ให้การสนับสนุนนโยบายอย่างเป็นทางการในปี พ.ศ. 2527 เมื่อสถานการณ์ทางการเมืองเริ่มคลี่คลายไปสู่ระบบประชาธิปไตยมากขึ้น ขณะที่ประเทศจีนมีทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรบุคคล และเงื่อนไขของสภาวะแวดล้อมเหมาะต่อการลงทุน ความสำเร็จของการลงทุนส่วนใหญ่มีเหตุผลจากการมีสายสัมพันธ์ที่ดี และมีความลงตัวในผลประโยชน์ รวมทั้งการเข้าไปในเงื่อนไขและจังหวะที่เหมาะสม เป็นเงื่อนไขแห่งความสำเร็จ

2. ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานในจีน

2.1 ช่วงในปี พ.ศ. 2524-2531 ประเทศไทยมิได้ลงทุนโดยลำพัง นิยมร่วมทุนกับชาติตะวันตก เช่นเดียวกับบริษัทของชาวจีนโพ้นทะเล ปรากฏปัญหาที่มีสาเหตุจากฝ่ายจีน คือ การไม่เข้าใจระบบการทำงานตามแบบทุนนิยม และความเข้มงวดของจีนในการโยกย้ายผลกำไรของบริษัทต่างชาติ ส่วนปัญหาจากฝ่ายไทย คือ ภาพลักษณ์ของการต่อต้านลัทธิคอมมิวนิสต์ ทำให้จีนไม่ไว้วางใจ

2.2 ช่วงปี 2532- ปัจจุบัน ปัญหาจากฝ่ายจีน ได้แก่ ปัญหาความไม่ชัดเจนในระบบกฎหมาย การลงทุน เจ้าหน้าที่ระดับสูงของจีนยังมีอิทธิพลต่อการลงทุน และจีนมีแนวโน้มการส่งเสริมการลงทุนที่ไทยถนัดน้อยลง เช่น การใช้เทคโนโลยีระดับสูง รวมทั้งนโยบายส่งเสริมการลงทุนของจีนเริ่มส่งเสริมการลงทุนในมณฑลด้านในและชายแดนมากขึ้น ขณะที่การควบคุมอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจในภาพรวม ซึ่งสวนทางกับการลงทุนของบริษัทไทยที่มักลงทุนในเขตเศรษฐกิจหรือพื้นที่ชายฝั่งทะเล รวมทั้งมีปัญหาการจัดหาและบริหารค่าจ้างแรงงานในจีน ตลอดจนการลงทุนที่มักออกมาในรูปของการร่วมทุนที่มีข้อกำหนดมากมาย ส่วนปัญหาทางฝ่ายไทย คือ การยึดติดกับความสัมพันธ์ส่วนตัวจนเกินกว่าเหตุ ความไม่รอบคอบในการทำความเข้าใจกฎระเบียบของจีน และการขาดการประสานงานกับภาครัฐของไทย

3. แนวทางในการแก้ไขปัญหานักลงทุนต้องศึกษาและเรียนรู้ขนบธรรมเนียมกฎระเบียบข้อบังคับของจีนอย่างลึกซึ้ง เลือกธุรกิจที่ให้ผลตอบแทนคุ้มค่ากับอัตราความเสี่ยงที่มีมาก เลือกทำเล คัดสรรผู้ร่วมทุนที่เหมาะสม เข้าใจขั้นตอนในการเจรจาก่อตั้งบริษัท มีการบริหารงานระบบสมัยใหม่แต่มีความประนีประนอมและให้สาธารณรัฐประชาชนจีนได้รับผลประโยชน์ที่ชัดเจน

The purpose of this research was to study the current situation with regard to the Thai government in supporting investment in China, the problems and obstacles facing Thai investment in China, and the strategies in solving problems relating to such investment. This research is based on relevant documentation and interviews with businessmen who have invested in China.

The research shows that:

1. Thai enterprises have been investing in China on an informal basis since 1979, relying in the main on personal relationships. Later this approach became more formal, gaining government support in 1984 after gradual changes towards a more democratic system in Thailand, while China, with its

abundance of natural resources and labor, offered attractive opportunities for investment. However, most successful investments came from good relationships, clear negotiations that were beneficial to both Chinese and Thai investors, good timing, and the investors' understanding of China's investment climate and laws.

2. Problems and obstacles of investment in China:

2.1 During 1981-1988, Thailand was not the sole investor, but rather a co-investor with various western countries, as well as other Chinese-owned enterprises. From China's side, many problems arose from their misperception of capitalism, and the tight control over the transfer of benefits by multinational companies, while the long-standing image of anti-communism on the Thai side, aroused distrust among the Chinese.

2.2 From 1985 until the present, problems on the Chinese side have been caused by vague investment laws and regulations. High-ranking officials in China continue to exert a great deal of influence with regard to the pattern of investment. The type of investment in which Thailand was interested received less support from China because of China's greater interest in the high technology sector.

Moreover, China's policy also turned toward promoting greater investment in the border zone, focusing on expansion in its central provinces, while controlling the overall economic expansion of the country as a whole. This policy conflicted with the Thai investors' interest, which focused on investing in special economic zones and coastal areas. Thai investors also

faced problems with regard to labor and wage management and the complex conditions governing joint investment.

Depending largely on personal relationships, Thai investors were not as careful as they should have been in investing in China. They also lacked the cooperation of the Thai government, as well as a clear understanding of China's investment laws and regulations.

3. To solve problems with regard to investment in China, Thai investors must study China's investment laws and regulations carefully, choose to invest in businesses that promise to yield the highest returns and are worth the risk, choose investment locations and partners carefully, understand China's investment and commercial laws, and construct a clear yet negotiable management system that is of mutual benefit to both parties.